



Üstökösök

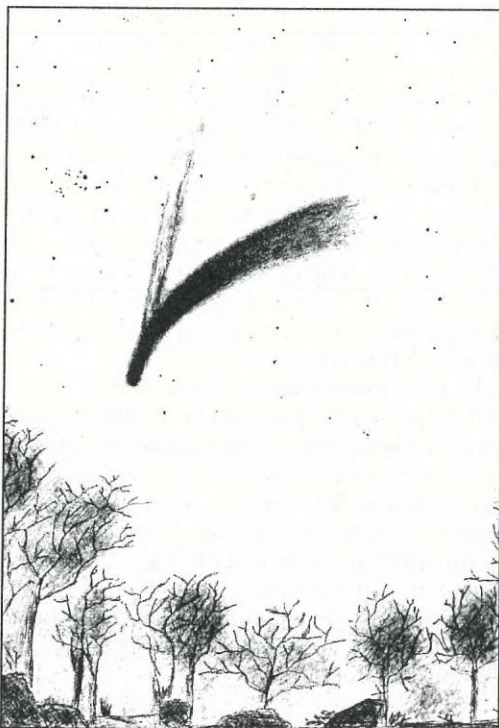
Üstökösmegfigyelések 1997-ben

Kicsit felemás helyzetben vagyok, amikor az 1997-es évet kell értékelni. A Hale-Bopp látványát és a nagyközönségre gyakorolt hatását nem szükséges külön ecsetelni, de ha felüjtjük a Meteor tavaly decemberi számát, és megnézzük az 1996-ról készült összefoglalót, több érdekességet találunk. Például azt, hogy 1996 az észlelések, a megfigyelt üstökösök, valamint a szabadszemes és binoklis üstökösök tekintetében is jócskán felülmúlta 1997-et. Az nem vitás, hogy a Hale-Bopp az évszázad egyik leglátványosabb üstököse volt, de ezzel egy jó időre vége szakadt még a binoklis kométák sorának is.

Három rövidperiódusú üstökös, a Rosetta misszió célpontjául választott 46P/Wirtanen, a 81P/Wild 2 és a 103P/Hartley 2 lépte át 10^m -s fényességet, melyekről a HB árnyékában egész szép észlelési anyag jött össze (bár egyesek megjegyezték, legközelebb már csak akkor szóljak, ha a fényességnél negatív az előjel). Egyébként sehol egy széthasadás, sehol egy kitörés, még a mindig aktív 29P/Schwassmann-Wachmann 1 is nyugodt volt.

A hosszúperiódusú üstökösök közül a már sokat emlegetett Hale-Bopp 0^m -s fényességével és összetett 20° – 30° hosszú csóvájával egy életre szóló élmény volt. (Egyértelműen a 0^m a reális érték, az összefoglaló táblázatban a becsült szélsőértékeket tüntettük fel.) A többi új felfedezés viszont teljes csőd, úgy látszik a HB teljesen elvette a többi üstökös „kedvét”.

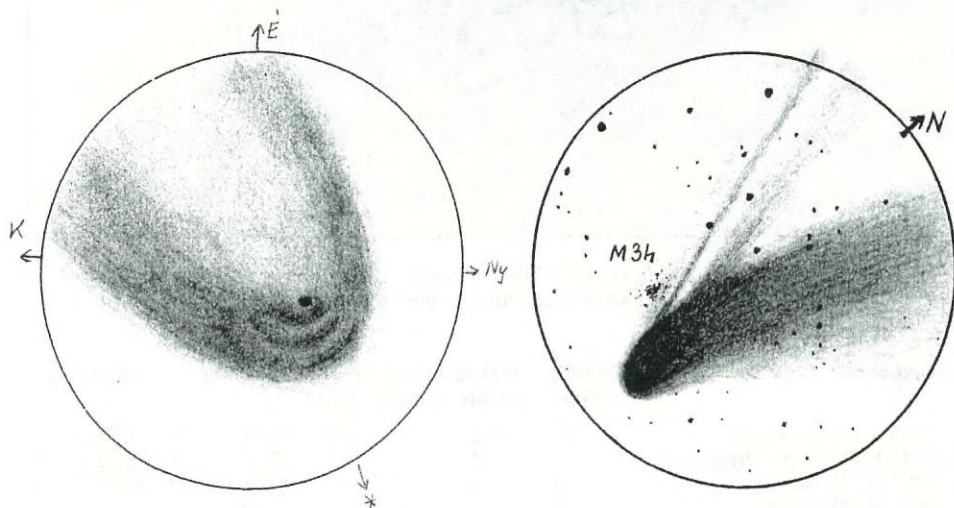
Lássuk 1997 legszorgosabb vizuális észlelőit, aki durván feleannyi észlelést tudtak összehozni, mint egy évvel korábban.



Így látta az évszázad üstökösét Lantos Zsolt
április 4-én Ráktanyáról

Név	Észlelés/Üstökös	Műszer
Sárneckzy Krisztián (Budapest)	80/21	44,5 T
Sánta Gábor (Kisújszállás)	41/3	5 L
Kósa-Kiss Attila (Nagyszalonta, RO)	39/4	6,3 L
Bartha Lajos (Budapest)	30/1	30 L
Csillag Attila (Arad, RO)	27/1	19 T
Szabó Sándor (Sopron)	24/4	27 T
Tuboly Vince (Hegyhátsál)	24/3	30 T

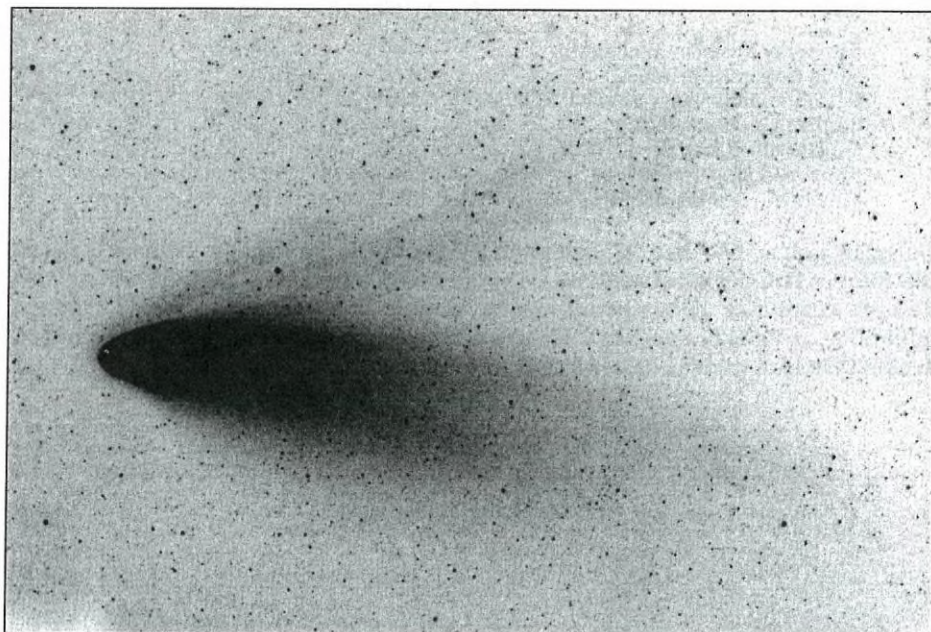
Összefoglalva: 1997-ben 93 észlelőtől 570 pozitív és 13 negatív vizuális észlelést, 260 fotót és 11 CCD képet kaptunk. Megfigyeléseink 21 kométa között oszlanak meg, de ezek közül csak 15-öt sikerült megfigyelnünk. Amiben minden korábbit messze felülmúlt „az üstökös éve”, az a 42 észlelőtől beérkezett 260 fotó, amely még hosszú évekig több lesz, mint az összes többi hazai üstökös-felvétel együttvéve.



Balra: A Hale-Bopp porburkai Szarka Andrea március 23-ai rajzán (20 cm-es Meade LX200 Schmidt-Cassegrain, 80x-os nagyítás). Jobbra: A Hale-Bopp-üstökös az M34 mellett április 6-án (Sánta Gábor, 10x50 B)

Összeállítottuk '97 legaktívabb fotósainak listáját, melyet az alábbiakban közkinccsé teszünk.

Név	Fotó	Műszer
Berkó Ernő (Ludányhalászi)	48	8 L
Tuboly Vince (Hegyhátsál)	21	10 MC
Balogh Zoltán (Hajdúböszörmény)	20	8 L
Horváth Tibor (Hegyhátsál)	18	11 T
Szitkay Gábor (Lipcse, D)	13	15,5 L



A Hale-Bopp 1997.03.27-én. Horváth Tibor felvétele 2,8/200-as Sonnar teleobjektívvel készült Fujicolor 400-as filmre, 3 perc expozíciós idővel

Üstökös	Észlelők száma	Észlelések száma		Időpont	Fényesség
		pozitív	negatív		
C/1995 O1 (Hale-Bopp)	93	452		259	01.08–05.19. $-1^m 5^{-3}, 5^m$
C/1996 J1-B (Evans–Drinkwater)	1	2			03.08–12.31. $14^m 2^{-14}, 4^m$
C/1997 D1 (Mueller)	3	6	1		07.19–11.09. $12^m 0^{-14}, 6^m$
C/1997 J1 (Mueller)	1		1		12.31.
C/1997 J2 (Meunier–Dupouy)	5	12			05.31–11.20. $11^m 4^{-13}, 0^m$
C/1997 O1 (Tilbrook)	1	1			12.31. $14^m 7$
C/1997 T1 (Utsunomiya)	7	15		1	10.08–11.19. $10^m 2^{-10}, 8^m$
29P/Schwassmann–Wachmann 1	1		4		03.07–04.02.
43P/Wolf–Harrington	2	1	1		10.07–12.31. $13^m 2$;
46P/Wirtanen	6	13			02.06–04.04. $9^m 7^{-12}, 2^m$
48P/Johnson	1		1		10.23.
65P/Gunn	1	2			10.23–24. $14^m 7^{-15}, 3^m$
78P/Gehrels 2	4	7	1		10.05–12.31. $11^m 7^{-12}, 8^m$
81P/Wild 2	9	26			01.29–04.03. $9^m 3^{-11}, 2^m$
103P/Hartley 2	8	15			09.15–12.30. $8^m 2^{-14}, 9^m$
116P/Wild 4	1		1		10.23.
117P/Helin–Roman–Alu 1	1		1		10.23.
118P/Shoemaker–Levy 4	3	8	1		02.06–04.02. $13^m 2^{-14}, 6^m$
121P/Shoemaker–Holt 2	3	8			02.07–04.02. $13^m 7^{-14}, 9^m$
128P/Shoemaker–Holt 1	1		1		10.23.
132P/Helin–Roman–Alu 2	1	2			10.23–24. $14^m 8^{-15}, 1^m$

SÁRNECZKY KRISZTIÁN